

ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ УЧЕНИХ УжНУ ЗА 25 РОКІВ (1991-2015)

Основні праці науковців Ужгородського національного університету (1991-2015) / Уклад.: О. В. Бряник, Н. С. Лехман, Л. О. Мельник, О. В. Хаван, О. З. Цуняк; уклад. розд. «Дисертації»: Н. Я. Данилець, М. І. Чорній; передм. В. І. Смоланки; відп. за вип. М. М. Медведь; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т», Наук. б-ка. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2016. – 696 с.

Однією з найважливіших функцій діяльності бібліотек є бібліографічна, зокрема створення різних бібліографічних посібників. Найважливішим із них більшість фахівців вважає бібліографічний покажчик [3, с. 6]. Його підготовка потребує тривалої та

сумлінної праці. В останні десятиліття складність і актуальність бібліографічних розвідок дедалі зростають.

Популяризація праць науковців нашого краю, зокрема представників Ужгородського університету,

вивчення здобутків закарпатських учених, систематизація їхніх праць, відповідне висвітлення у пресі всього, що сприяє «престижу університету, його розвитку, іміджу» [2, с. 211], – є важливими завданнями нашої крайової бібліографії.

Яскравим прикладом назагал успішної роботи в цьому напрямі стала поява ґрунтовного (696 сторінок у твердій кольоровій палітурці) видання «Основні праці науковців Ужгородського національного університету (1991–2015)» (далі – «Показчик»), підготовленого співробітниками Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету (Ужгород, 2016).

Поява бібліографічного показника праць науковців є фактично підведенням підсумків дослідницької роботи за певний проміжок часу. Пропоноване видання продовжує традицію, започатковану попереднім бібліографічним виданням «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.)», укладеним знаним закарпатським бібліографом, співробітницею Наукової бібліотеки УжНУ О. Д. Закривидорогою у співавторстві (1991).

Новий бібліографічний показник, підготовлений до 70-річчя вищого навчального закладу, логічно доповнив бібліографію доробку вчених УжНУ матеріалами від 1991 р. по грудень 2015 р. Перелічені в Показчику праці вчених значною мірою вже відомі у професійних колах. Адже спектр зацікавлень учених УжНУ включає історичні, фізико-математичні, юридичні, економічні та інші науки.

У процесі пошуку цих матеріалів укладачами було опрацьовано каталоги і фонди Наукової бібліотеки УжНУ, ресурси Інтернету, здійснено перегляд видань органів державної бібліографії, використано матеріали обліку наукової продукції редакційно-видавничого відділу університету, списки окремих видань, підготовлені університетськими кафедрами [1, с. 7]. Описи праць розташовані у хронологічному порядку з виділенням років видання, а в межах кожного року – за алфавітом прізвищ авторів або назв книг. Видання іноземними мовами подано в кінці року. Відомості про авторство вказуються згідно з інформацією на титульній сторінці видання. Бібліографічний опис та скорочення слів у бібліографічних описах здійснено за чинними в Україні державними стандартами: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582-97. «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила». Бібліографія включає праці науково-педагогічних працівників двох вишів – Ужгородського національного університету та Закарпатського державного університету, об'єднаних в єдиний вищий навчальний заклад 2013 р.

Понад п'ять з половиною тисяч публікацій

(левова частка з яких так чи інакше пов'язана з доробком колективу УжНУ), зафіксованих у виданні, засвідчують працездатність їхніх авторів, великий творчий потенціал і широкий дослідницький діапазон.

У пропонованому показчику матеріали систематизовано у дев'ятьох основних розділах. Так, до Розділу 1 («Історія університету. Загальні питання») увійшов перелік праць і матеріалів, в яких можна знайти інформацію про становлення наукових досліджень, історію окремих підрозділів УжНУ (насамперед кафедр, факультетів і вишу в цілому), спортивні досягнення співробітників і викладачів ВНЗ, а також інші питання.

Університет здійснює підготовку і випуск наукових та навчально-методичних видань: матеріалів наукових конференцій, збірників наукових праць, монографій, науково-популярних видань, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, довідників тощо українською, англійською, угорською, словацькою та іншими мовами, виданих в Україні та за її межами. Інформацію про ці матеріали вміщено в наступних розділах Показчика. Окрім цих видань, у заключному, дев'ятому розділі зафіксовано також дисертації науковців вишу.

Як відомо, до складу науково-довідкового апарату входять: передмова, вступна (ввідна) стаття, допоміжні показники (іменні, предметні й т. п.), додатки тощо. У цьому контексті зауважимо, що укладачі видання дотримались необхідних параметрів. Допоміжні показники (Іменний показник та Показник основних скорочень) логічно і змістовно доповнюють рецензоване бібліографічне видання. Прізвища осіб, відображених за ознакою персоналії, наведено в Іменному показнику за алфавітом, а номери бібліографічних записів вказано в дужках.

Загалом, рецензований бібліографічний показник вирізняється чіткою, логічною структурою, скрупульозним фіксуванням інформації, високим рівнем технічного оформлення переліку публікацій.

Він буде корисним не лише для науковців, викладачів та студентів, але й для широкого кола читачів, для всіх, хто цікавиться розвитком Ужгородського національного університету, його освітніми та науковими досягненнями.

Безперечно, даний посібник не є вичерпним, він «реєструє окремі (виділення наше – М. О.) видання науково-педагогічних працівників університету за 25 років діяльності» (1, с. 7). Окрім того, невеликий (навіть за сучасними мірками) тираж видання може обмежити сферу його використання на практиці. Доцільним видається розміщення тексту Показчика на сайті бібліотеки УжНУ з поступовим оновленням і доповненням (наскільки це можливо) його системою перехресних посилань на повні тексти матеріалів, назви яких зафіксовані у виданні. Серйозним підґрунтям тут можуть стати,

зокрема, матеріали Електронного репозитарію наукових публікацій УжНУ.

Побажаємо укладачам Показчика наснаги

і подальших творчих звершень у цій копіткій, часто недооціненій роботі, продовження кращих традицій бібліографів УжНУ.

1. Основні праці науковців Ужгородського національного університету (1991-2015) / Уклад.: О. В. Бряник, Н. С. Лехман, Л. О. Мельник, О. В. Хаван, О. З. Цуняк; уклад. розд. «Дисертації»: Н. Я. Данилець, М. І. Чорній; передм. В. І. Смоланки; відп. за вип. М. М. Медведь; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т», Наук. б-ка. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2016. – 696 с.
2. Мельник Л. Бібліограф Олена Дем'янівна Закривидорога: (До 90-річчя від дня народження) / Л. Мельник // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації / [Гол. ред. Ю. М. Бідзіля]. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2013. – Вип. 2 (30). – С. 210-213.
3. Бібліографічні видання публічної бібліотеки: різновиди та методика створення: [методичні поради] / КЗ «РОМЦ БКР»; автор-укладач Л. В. Гріщенко. – Черкаси: б. в., 2014. – 28 с.

Олашин М. В. (Ужгород)